

Notatka ze spotkania Komitetu Mokrądlowego (24.06.2020)

W dniu 24 czerwca 2020 r. odbyło się pierwsze spotkanie Komitetu Mokrądlowego utworzonego z inicjatywy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w celu lepszego wdrażania Konwencji Ramsarskiej. Komitet Mokrądlowy jest grupą doradczą, złożoną z ekspertów zajmujących się badaniem, ochroną i administrowaniem obszarami wodno-błotnymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Komitet ma stanowić także forum wymiany informacji i doświadczeń o stanie i zarządzaniu polskimi mokradłami. Spotkanie odbyło się w formie wideokonferencji.

Na wstępie pan Marek Kajs, Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wskazał na znaczenie grupy doradczej w kształtowaniu polityki i wyznaczaniu priorytetów w walce ze zmianami klimatu, ochrony zasobów wodnych, ochrony siedlisk i gatunków zależnych od wód. Do najważniejszych zadań zaliczył poprawne zaprojektowanie narzędzi finansowych i aktualizację Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych.

Omówione zostały zasady funkcjonowania Konwencji Ramsarskiej na świecie i w Polsce (Sylwia Gawrońska GDOŚ), elementy zadania „Wsparcie wdrażania Konwencji Ramsarskiej przez Sekretariat Krajowy w latach 2020-2021” finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Jakub Milczarek GDOŚ). Wśród propozycji uczestników znalazła się współpraca z krajami wschodnimi i południowymi w tworzeniu transgranicznych obszarów wodno-błotnych. Zasady funkcjonowania Komitetu Mokrądlowego omówiła pani Marta Rzemieniuk (dyrektor Departamentu Zarządzania Zasobami Przyrody). GDOŚ zobowiązał się do przekazania listy członków oraz informowania członków o kolejnym spotkaniu tak wcześnie, jak będzie to możliwe.

Przedstawiono zadanie dotyczące ustanowienia „Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych”. Strategia powinna łączyć zapisy PAF dla Natury 2000, wykazywać silny związek z Unijną Strategią Różnorodności do 2030 r., powinna być realna do realizacji i stanowić podstawę do negocjacji narzędzi finansowych ochrony obszarów wodno-błotnych.

- Członkowie Komitetu wskazali na konieczność uwzględnienia w niej zapisów „Europejskiego Zielonego Ładu”, RDW, „Strategii odpowiedzialnego rozwoju”.
- Według członków Komitetu konieczne jest ustanowienie monitoringu obszarów wodno-błotnych. GDOŚ planuje wnioskować o środki finansowe na monitoring działań ochronnych PZO. Dodatkowo powstaje Bank Danych o Zasobach Przyrodniczych, który po 2022 r. będzie narzędziem wspierającym monitoring stanu siedlisk i gatunków.
- W odniesieniu do uwagi o potrzebie udoskonalenia zgłoszenia z art. 118 uop, GDOŚ poprosił o nadesłanie konkretnych propozycji zmian. W opinii uczestników spotkania strategia powinna koncentrować się na zasobach węgla w mokradłach, zawierać opis nowoczesnych metod monitoringu obszarów wodno-błotnych, takich jak metody zdalne z pułapu lotniczego i satelitarnego.

- Wskazano na potrzebę tworzenia kolejnych obszarów RAMSAR i ich właściwej ochrony (np. Torfowiska Orawsko-Nowotarskie)
- Link do wystąpienia ministrów rolnictwa w sprawie strategii „od pola do stołu” <https://video.consilium.europa.eu/en/webcast/1a9c717a-68ed-4b0a-8f6d-97444018684e> (wystąpienie ministra K. Ardanowskiego od 39 min)
- Mailem została przesłana uwaga, że działania oparte na priorytetach będą zależały od zbudowania systemu finansowania (np. w przypadku Stawów Milickich takiego systemu nie ma, a utrzymanie obszarów chronionych jest w całości finansowane przez Spółkę Stawy Milickie SA). Wysłano prośbę, aby na jednym z kolejnych spotkań problem finansowania obszarów RAMSAR został poruszony.

Na temat priorytetów ochrony torfowisk w Polsce w świetle Konwencji Ramsarskiej i Konwencji Klimatycznej mówił prof. Wiktor Kotowski. Oszacowane przez niego emisje CO₂ z osuszonych torfowisk wskazują na poziom 34 MT CO₂ eq/rok (90% rolnictwo, 10% leśnictwo). Wskazał na konieczność wprowadzenia ochrony prawnej torfowisk, skuteczny system dopłat rolnych do nawadniania torfowisk, kary za nielegalne kopanie rowów melioracyjnych, inwentaryzacja torfowisk z uwzględnieniem aktualnej mapy miąższości torfu. Pełna lista spraw znajduje się w załączonej prezentacji.

Propozycje Koalicji „Rolnictwo dla Przyrody” do PROW na lata 2021-2027 przedstawił pan Jarosław Krogulec. Dotyczyły one zarówno korekty obecnie działających pakietów programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego, jak również propozycji nowych działań (pakiet dotyczący paludikultury, retencji wody i wspólnotowy). Zaproponowano ochronę siedlisk lęgowych ptaków wodno-błotnych na podstawie map zasięgu w ramach MPP. Pakiet wspierający retencję w dolinach rzecznych przyczyni się do ograniczenia emisji CO₂ z osuszonych torfowisk i ochronę różnorodności biologicznej. Paludikultura może przyczynić się do przeciwdziałania suszy, zmniejszenia wypływu biogenów do wód oraz brać udział w gospodarce o obiegu zamkniętym. Prezentacja z propozycjami jest dołączona do notatki.

Na zakończenie pan Marek Kajs, Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wyraził zadowolenie z powiększania się zasięgu wodniczki w Polsce. GDOŚ liczy na wzmocnienie roli wody w dopłatach rolniczych.

Ogłoszenia końcowe:

- Notatka ze spotkania w ciągu 10 dni trafi do członków komitetu.
- Uwagi do SOPZ Strategii do obszarów wodno-błotnych mogą być zgłaszane do 2 lipca 2020 r.
- Wymagane są dwie konsultacje Wykonawcy aktualizacji Strategii z członkami Komitetu Mokradłowego do końca 2020 r.
- Przewidziane są konsultacje z Komitetem Mokradłowym propozycji nowego obszaru Ramsar w Wolińskim Parku Narodowym
- Priorytety Komitetu Mokradłowego z aplikacji Sli.do: wymiana doświadczeń, strategia, susza, nowe obszary Ramsar
- Kolejne spotkanie Komitetu Mokradłowego odbędzie się około listopada 2020 r.

Załączniki:

1. Prezentacja: SG Konwencja Ramsarska na świecie i w Polsce
2. Prezentacja: JM Projekt NFOŚiGW
3. Prezentacja: SG Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych
4. Prezentacja: WK Priorytety ochrony torfowisk
5. Prezentacja: JK Propozycje zmian w PROW po 2020
6. Lista członków Komitetu Mokrałowego